

Tab. 3. Klinické syndromy postihující CNS a s nimi sdružené antineurální protilátky (volně dle Graus et al., 2016; Graus et al., 2021; Abboud et al., 2021)

Syndrom	Obvyklé příznaky	Sdružené protilátky	Riziko tumoru	Asociované tumory	Další specifika
NMDAR encefalitida	změna chování až psychóza poruchy řeči epileptické záchvaty dyskineze (typické cirkumorální) kvalitativní porucha vědomí dysautonomie	NMDAR	38 %	teratom u mladých žen, u mužů či dětí < 12 let i jiné	poměrně častá izolovaná pozitivita v likvoru normální/nеспецифický nález na MR extreme delta brushes na EEG
difuzní kortikální encefalitida	změna chování, epileptické záchvaty, multifokální neurologické příznaky	GFAP GABAAR MOG mGluR1	24 % 50 % raritní 50 %	různé (popsáno málo pacientů) maligní thymom teratom Hodgkinský lymfom	
limbická encefalitida	epileptické záchvaty, změny chování, porucha paměti	Hu (ANNA-1) Ma2 GAD65 AMPA GABABR LGI1 CASPR2 GlyR DPPX	85 % > 75 % < 15 % > 50 % > 50 % < 10 % < 30 % < 10 % < 10 %	SCLC, NSCLC a další neuroendokrinní karcinom testes, NSCLC SCLC, neuroendokrinní, maligní thymom SCLC, neuroendokrinní, maligní thymom SCLC neuroendokrinní, maligní thymom maligní thymom maligní thymom, Hodgkinský lymfom B lymfomy	možné další příznaky z postižení dalších částí nervového systému dle typu protilátek T2 hyperintenzita na MR meziotemporálně (bilat. či unilat.)
kmenová encefalitida	okohybné poruchy, bulbární příznaky, diencefalické postižení (spavost, hyperfagie, hypertermie, endokrinní poruchy)	Ma2 Hu Ri	> 75 % 85 %	NSCLC, nádory varlat SCLC, NSCLC a další neuroendokrinní	
rychle progredující mozečkový syndrom	těžký oboustranný mozečkový syndrom rozvinutý za méně než 3 měsíce (vzácně unilaterální, akutní či naopak chronický průběh)	Yo (PCA-1) SOX1 Ri (ANNA-2) Tr (DNER) mGluR1 GAD65	> 90 % > 90 % > 70 % > 90 % 50 % < 15 %	karcinom prsu, karcinom vaječníku SCLC karcinom prsu, karcinom plic Hodgkinův lymfom Hodgkinův lymfom	
stiff person syndrom	bolestivé svalové křeče (spontánní nebo vyvolané činností či vnějšími smyslovými podněty) ve spojení s trvalou ztuhlostí v důsledku koaktivace agonistických a antagonistických svalů	GAD65 amphiphysin GlyR	< 15 % 80 %	SCLC, neuroendokrinní, maligní thymom SCLC, karcinom prsu	možné varianty stiff limb, další sdružené syndromy s GAD (temporální epilepsie, mozečkové...)
Morvanův syndrom	encefalopatie (hl. změny chování, halucinace, dysautonomie a poruchy spánku) s hyperexcitabilitou periferních nervů	CASPR2 LGI1	< 30 % < 10 %	maligní thymom neuroendokrinní, maligní thymom	častá porucha spánku agrypnia excitata
izolovaná myelopatie	paraparéza, hranice čítí, sfinkterová porucha	CV2 amphiphysin	> 80 % 80 %	SCLC, maligní thymom SCLC, karcinom prsu	MR míchy longitudinálně rozsáhlé, symetrické abnormality bílé nebo šedé hmoty často seronegativní
neuromyelitis optica spectrum disorder	myelitida, optická neuritida, syndrom area postrema, akutní kmenový syndrom, narkolepsie a diencefalické syndromy	APQ4	< 5 %	adenokarcinomy	MR léze postihující oblasti s expresí APQ4 (viz Doporučené postupy pro diagnostiku NMO)
MOG asociovaná onemocnění	monofázická nebo recidivující akutní optická neuritida, myelitida, kmenová, difuzní/kortikální encefalitida	MOG	raritní	teratom	
IgLON5 asociované onemocnění	kombinace příznaků – porucha spánku (parasomnie v REM i non-REM fázi, insomnie), porucha stability chůze, kmenové symptomy, extrapyramidové poruchy, kognitivní deficit, centrální hypoventilace, dysautonomie, hyperexcitabilita periferních nervů	IgLON5	?	?	starší věk oproti jiným autoimunitním postižením (kolem 60 let věku) možný chronický, progredientní i relaps remitentní průběh

Zkratky: APQ4 – aquaporin 4; CASPR2 – contactin-associated protein-like 2; DPPX – dipeptidyl peptidase-like protein; GABAAR – gamma-aminobutyric acid-A receptor; GAD – dekarboxyláza kyseliny glutamové (glutamic acid decarboxylase); GFAP – glial fibrillary acidic protein; GlyR – glycine receptor; LE – limbic encephalitis; LGI1 – leucine-rich glioma-inactivated protein 1; mGluR1 – metabotropic glutamate receptor type 1; MOG – myelin oligodendrocyte glycoprotein; NMDAR – NMDA receptor; SCLC – malobuněčný karcinom (small-cell lung cancer); SPS – stiff-person syndrom